

Composición de tema. Tema 2, Bloque V. As Cortes de Cádiz e a constitución de 1812.

Os seguintes documentos deben permitir a realización dunha composición sobre o primeiro intento de construír unha España liberal no contexto da guerra de independencia, que ten a súa mellor plasmación na obra das Cortes de Cádiz (1810-14). O 24 de setembro de 1810 reúnen en Cádiz unhas Cortes que se autodeclaran soberanas e asumen en exclusiva o poder lexislativo (Doc 1) para promulgar unha serie de Decretos cos que abolir os fundamentos do Antigo Réxime (Doc 2) e unha Constitución, o 19 de marzo de 1812, que establece as bases dun novo Estado sobre os principios do liberalismo, con algunhas concesións ao tradicionalismo (Doc 3).

Os deputados que compoñen este Congreso, e que representan á nación española, decláranse lexitimamente constituídos en Cortes xerais e extraordinarias e que reside nelas a soberanía nacional.

As Cortes (...) recoñecen, proclaman e xuran de novo polo seu único e lexítimo rei ao señor don Fernando VII de Borbón; e declaran nula, de ningún valor nin efecto a cesión da Coroa que se di feita a favor de Napoleón, non só pola violencia que interveu naqueles actos inxustos e ilegais, senón principalmente por faltarlle o consentimento da nación.

Non convindo queden reunidos o poder lexislativo, o executivo e o xudicial, declaran as Cortes xerais e extraordinarias que se reservan o exercicio do poder lexislativo en toda a súa extensión.

As Cortes (...) habilitan os individuos que compoñan o Consello de Rexencia para que (...) ata que as Cortes elixan o goberno que máis conveña, exerzan o poder executivo.

O Consello de Rexencia (...) recoñecerá a soberanía nacional das Cortes, e xurará obediencia ás leis e decretos que delas emanaren (...).

CORTES DE CÁDIZ. Decreto 1.24-9-1810 [castelán]

Art. 1. Desde agora quedan incorporados á nación todos os señoríos xurisdiccionais (...).

Art.4. Quedan abolidos os ditados de vasalos e vasalaxe e as prestacións, tanto reais como persoais, que teñan a súa orixe en título xurisdiccional, a excepción dos que procedan de contrato libre en uso do sagrado dereito da propiedade. (...)

Art.5. Os señoríos territoriais quedan desde agora como os demais dereitos de propiedade particular, se non son daqueles que, pola súa natureza, deben incorporarse á nación (...)

Art.7. Quedan abolidos os privilexios chamados exclusivos, privativos e prohibitivos que teñan a mesma orixe de señorío, como son os de pesca, caza, forno, muíños, aproveitamento de augas, montes, e demais, quedando ao libre uso dos pobos, segundo o dereito común e as regras municipais establecidas en cada lugar (...).

Art. 14. En diante, ningún poderá chamarse señor de vasalos, exercer xurisdición, nomear xuíces nin usar de privilexios e dereitos comprendidos neste Decreto.

CORTES DE CÁDIZ. Decreto LXXXII sobre incorporación dos señoríos xurisdiccionais á nación. 6-8-1811 [castelán]

No nome de Deus todopoderoso, Pai, Fillo e Espírito Santo, autor e supremo lexislador da sociedade. As Cortes xerais e extraordinarias da nación española (...) decretan a seguinte Constitución (...):

Art.1. A nación española é a reunión de todos os españois de ambos hemisferios. (...)

Art.3. A soberanía reside esencialmente na nación e polo mesmo pertence a esta exclusivamente o dereito de establecer as súas leis fundamentais. (...)

Art.4. A nación está obrigada a conservar e protexer (...) a liberdade civil, a propiedade e os demais dereitos lexítimos de todos os individuos que a compoñen. (...)

Art.8. Tamén está obrigado todo español, sen distinción ningunha, a contribuír en proporción dos seus haberes para os gastos do Estado. (...)

Art. 12. A relixión da nación española é e será perpetuamente a católica, apostólica, romana, única verdadeira (...) e prohibe o exercido de calquera outra.

Art. 14. O goberno da nación española é a monarquía moderada hereditaria.

Art. 15. A potestade de facer leis reside nas Cortes co rei.

Art. 16. A potestade de facer executar as leis reside no rei.

Art. 17. A potestade de aplicar as leis en causas civís e criminais reside nos tribunais.

Art.131. As facultades das Cortes son: Propoñer e decretar as leis (...). Fixar os gastos da Administración pública (...) Establecer anualmente as contribucións e impostos (...) Protexer a liberdade política da imprenta (...) Facer efectiva a responsabilidade dos Secretarios de Despacho (...).

Art.172. As restricións da autoridade do rei son as seguintes: (...) Non pode impedir, baixo ningún pretexto, a celebración das Cortes (...), nin suspendelas, nin disolvelas, nin en maneira ningunha embarazar as súas sesións e deliberacións (...). Non pode o rei ausentarse do reino sen o consentimento das Cortes e, se o fixese, entendese que abdicou da Coroa. (...). Non pode impoñer por si contribucións (...).

Art.361. Ningún español poderá escusarse do servizo militar.

Constitución española. 19-3-1812 [castelán]